

Lacan og Grothendieck: det umulige møde?

21. og 22. maj 2022

ASIEM

6 rue Albert de Lapparent, 75007 Paris (M° Ségur)

Salle Henry de Seilhac (1. sal)

Tilmelding: 80 € (gratis adgang for studerende og arbejdssøgende)
til Association de la lysimaque, 7 bd de Denain, 75010 Paris, tlf: 06 12 12 85 97,
e-mail: lysimaque@wanadoo.fr

Da antallet af pladser er begrænset, bedes du tilmelde dig så hurtigt som muligt
(også hvis du ønsker at deltage via videokonference).

ARGUMENT

« Opdagelse er barnets privilegium. Det er det lille barn, jeg vil tale om, det barn, som endnu ikke er bange for at begå fejl, for at se dum ud, for ikke at være seriøs, for ikke at være som alle andre. »

A. Grothendieck

I weekenden den 21. og 22. maj 2022 afholder foreningen *la Lysimaque*, med René Lew som præsident, et kollokvium med det meget brede tema: forholdet mellem matematik og psykoanalyse.

Selv om psykoanalysen indeholder andre traditioner end dem, der knytter an til Lacan, og selv om langt fra alle matematikere indskriver deres undersøgelser i forlængelse af Grothendiecks arbejde, er det unægteligt at disse to atypiske og på mange måder forstyrrende personligheder i det mindste har det til fælles, at de begge på gennemgribende vis har præget vores tidsalder inden for deres respektive områder og derfor været i stand til at trække på mange andre områder end deres eget. Lacan var som bekendt inderligt optaget af visse matematiske emner, især tidslogikken og knudeteorien, hvori han mente at kunne finde materiale til at fremme psykoanalysens teori. Grothendieck viser på sin side, i sine ikke strengt matematiske skrifter, sin dybe

interesse for psyken — sådan som det f.eks. fremgår mange steder i hans *Récoltes et Semailles* (« Høst og såkorn », som forlaget Gallimard netop har udgivet i januar 2022), de titusinder af sider som blev fundet ved hans død og som vi næsten ikke kender noget til, eller de 3.700 sider ren matematik han samlede under titlen *Structure de la Psyché* (« Psykens struktur »).

Man kan derfor undre sig over, at disse to begavelser aldrig mødte hinanden. De traf ganske vist hinanden ved en frokost arrangeret af Daniel Sibony —en filosof og psykoanalytiker hvis første erhverv var matematikken— og eftersom Sibony er så venlig at deltage i vores kollokvium, vil han måske fortælle os nærmere om denne frokost. Men en frokost er ikke nødvendigvis et møde, og det ser ud til, at dette møde ikke fandt sted. Hvad var der på færde ved dette ikke-møde? Hvad er det for en umulighed, som indfinder sig dér?

For ud over deres personligheder og endda de teoretiske tendenser som af og til gør krav på at være deres arvinger, stiller det umulige møde mellem Lacan og Grothendieck os over for et mere generelt spørgsmål om mulighederne og begrænsningerne for en gensidig berigelse mellem psykoanalysen og matematikken. Det minder os i hvert fald også om deres konfliktfyldte forhold til institutionerne inden for deres respektive felter og det paradoksale ved den umulighed, som ethvert møde rummer i sig.

Netop derfor fortjener dialogen mellem matematik og psykoanalyse, sådan som Grothendieck og Lacan er eksempler på, at blive opretholdt, uddybet og frem for alt til stadighed genformuleret. Thi undersøgelsen af deres grænseflader kan meget vel vise sig at være af en hidtil uset rigdom. Der er rigtigt nok mange forhindringer — først og fremmest af teknisk art, som skyldes det specifikke ved begge discipliner— men fælles for dem er erfaringen om *ikke at forstå*: Hvilket sker sådan set det meste af tiden!

Det er vel også hvad der skal til for at noget kan opfattes en gang imellem som i et lysglimt. Kvaliteten af oplægsholderne og dybden i deres overvejelser lover godt for de to dage, den 21. og 22. maj 2022, som disse to exceptionelle tænkere, Jacques Lacan og Alexandre Grothendieck, giver anledning til.

Stéphane Dugowson

PROGRAMME

Samedi 21 mai 2022

9h00 - *Ouverture du colloque*

9h15 à 10h15

Fernando Zalamea :
Des Motifs pour Peirce et Lacan

10h15 à 10h45

Lecture d'un texte envoyé par **René Guitart :**
Des topos pour Lacan et Derrida

10h45 à 11h15

Stéphane Dugowson :
Logique du topos borroméen et autres logiques à trois points

11h30 à 12h15

Pierre Lochak :
Alexandre Grothendieck : le génie et la ruse de la raison

14h00 à 15h00 –

Alain Connes et Patrick Gauthier-Lafaye :
Un topos sur l'inconscient

15h10 à 15h30 –

Jean-Pierre Renaud :
Court propos sur la création en art et en mathématique

15h45 à 16h30 –

Daniel Sibony :
Mathématiques et inconscient

16h30 à 17h15 –

Claude Eisenberg :
Les déformations continues de 1966 : Lacan, Foucault, Grothendieck et leurs après-coups

Dimanche 22 mai 2022

9h30 à 10h15 –

Ivan Segré :

L'événement-Grothendieck dans la philosophie d'Alain Badiou

10h15 à 11h00 –

Emmanuel Brassat :

La logique, entre grammatologie et idéographie

11h15 à 11h45 –

Anatole Khélif :

Topos de Grothendieck, de la physique à la psychanalyse en passant par la logique

11h45 à 12h30 –

Pierre Pitigliano :

Les catégories de la signifiante

14h15 à 15h00 –

René Lew :

Créationnisme signifiant et créativité mathématique

15h00 à 15h45 –

Michel Thomé :

Les envolées structuralistes et catégoristes à rebours !

15h45 à 16h45 –

Clôture du colloque

*Table ronde animée par Stéphane Dugowson,
avec Alain Connes, Patrick Gauthier-Lafaye, Pierre Pitigliano et Daniel Sibony*